

KRONIKK & DEBATT

KRONIKK:

Maks 5000 tegn inkludert mellomrom. Legg ved portrettfoto.

DEBATT:

Innlegg: 3000 tegn inkludert mellomrom. Replik/kortinnlegg: 1000 – 2000 tegn.

E-post: debatt@klassekampen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg.

Tollef Mjaugedal
tollefm@klassekampen.no
Kronikk- og debattredaktør

Carline Tromp
carlinet@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Hedda Lingaas Fossum
heddaf@klassekampen.no
Redaksjonssekretær

Klassekampen honorerer normalt ikke innsendt stoff. Innsenderens e-postadresse blir trykt med mindre innsenderen reserverer seg mot dette.

Trist knekk ved Oslo S

LAMBDA
Trine Folmoe

Vår kjære Edvard Munch skal vises i en grå høyblokk med «artig» knekk. Men knekken er vel heller trist. Trist på en sløv og kompakt måte. Her er ikke et alvor eller melankoli i det arkitektoniske uttrykket, som kunne gjenspeile Munchs melankoli.

Den skal stå i to hundre år, sies det. Vel, om to hundre år flyter Munchs Madonna og alle de andre menneskefremstillingene hans ute i fjorden ... Om ikke man har funnet et tryggere, tørrere sted for å bevare hans kunst.

Gremmelse og oppgitthet fyller meg idet toget ruller inn i betonglandskapet i den nye bydelen i Oslo. Som besøkende i min fødeby har jeg fulgt byutviklingen de siste årene i rykk og napp.

Grådigheten og egoismen over viktige beslutninger overgår dannelse og innsikt. Trist, så trist! Arkitekturen gjenspeiler samtiden vår. Den er passiv, likegyldig og stygg.

Jeg får samme følelse av å se på arkitekturen som av å se på ungdommene dykke ned i sine mobiltelefoner og inn i uvesentlighetens verden. Ser de Bjørvika, der vi ruller inn på perrongen? Bryr de seg? Bjørvika som gjenspeiler nåtidens uttrykk, grå, rett i kantene, med en knekk. En høy mur som stenger for luften og utsynet mot fjorden.

Humoren er borte! Engasjementet er borte! Patosen er borte! Rebellen er borte! Immun tåkelagt sedativ arkitektur på antidepressiva er ikke på noen måte tilfredsstillende for menneskets friske intellekt og følelsesliv! Det hele ligner en gruppeterapitime i AA. Med Lambda som gruppeleder, knekk i knærne og uten troen på noe som helst.

Dette skal vi borgere og kunstnere leve med?

Trine Folmoe,
Halden
t.am.folmoe@gmail.com

I samsvar med vår samvittighet og fornuft oppfordrer vi til opprørserklæring

FELLES OPPROP

En forbrytelse mot livet på jorden er i ferd med å finne sted. Den sjette masseutryddelsen av arter pågår, det globale økosystemet går mot et sammenbrudd om vi ikke handler omgående. Millioner av mennesker, dyr og økosystemer er allerede berørt. Livsgrunnlaget på planeten Jorden er truet. I dag streiker skoleelever over hele Europa og i verden ellers for å kreve politisk handling mot klimændringene som truer deres fremtid. De ber de voksne ta ansvar. Vi kan ikke la dem kjempe alene. I solidaritet med skolestreiken stiller vi oss bak det globale klimaupprøret og tilslutter oss opprørserklæringen til Extinction Rebellion Norge.

Opprørserklæring:

Grunnlovens § 112, første ledd: Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterslekten.

Vi holder følgende for å være sant:

Menneskeheten står overfor en trussel uten sidestykke i historien.

En trussel som, dersom den ikke takles umiddelbart, vil komme til å ødelegge det kjæreste vi har: det rike og mangfoldige livet på jorden og fremtiden til kommende generasjoner.

Vitenskapen er utvetydig: Vi er inne i verdens sjette masseutryddelse og vi vil rammes av katastrofer om vi ikke handler raskt og resolutt.

Biologisk mangfold utraderes verden over. Havene våre forgiftes og forsures, og de stiger. Flom og ørkenspredning vil gjøre enorme landområder ubeboelige og føre til masse migrasjon.

Klimasammenbruddet er begynt. Det vil komme flere skogbranner, uforutsigbare ekstremtormer, økende hungersnød og tørke. Økosystemer vil kollapse og tilgangen på mat og ferskvann vil bli svekket.

Dette vet vi. Vi vet også at vi kun kan bruke en brøkdel av kjente reserver av fossil energi, om global oppvarming skal holdes under to grader Celsius. Likevel fortsetter Norges olje- og gassindustri å bygge ut nye felt og lete etter

fossile forekomster i stadig mer sårbare områder. Globale og norske utslipp av klimagasser har økt siden FNs klimakonvensjon trådte i kraft i 1992, til tross for at det har vært enighet om innsats mot drivhuseffekten i snart førti år. I dag er Norge, med sine fem millioner innbyggere, verdens syvende største eksportør av CO₂ utslipp.

De økologiske krisene som allerede rammer både folk og land, og planeten og dens dyreliv, kan ikke lenger ignoreres, fornektes eller forbli ubesvart av noe menneske med ærefrykt for livet, med evne til rasjonell tenkning, etisk bevissthet eller moralsk ansvarfølelse.

Det er derfor vår plikt å handle nå, for å ivareta våre barns sikkerhet og velferd, og for å beskytte selve livet på Jorden. I samsvar med vår samvittighet og vår fornuft erklærer vi et opprør mot regjeringen og de medansvarlige og handlingslammede institusjonene som truer vår felles fremtid.

Styremaktens bevisste medvirkning til ødeleggelse

av naturen er i strid med folkeviljen og har satt allmennhetens interesser til side til fordel for kortsiktig gevinst og privat profit.

Når myndighetene og loven ikke kan garantere tilstrekkelig beskyttelse av etterslektens livsbetingelser, er det borgernes rett å forsøke å gjenopprette et ansvarlig folkestyre og fremskynde de løsningene som er nødvendige for å avverge katastrofen. Det er ikke bare vår rett, men vår plikt å gjøre opprør. Med dette erklærer vi sam-

funnspakten for å være brutt, ugyldiggjort av myndighetenes vedvarende mangel på nødvendig handling. Vi oppfordrer enhver prinsippfast og fredelig borger til å gjøre ikke-voldelig opprør sammen med oss.

Vi krever å bli hørt; vi krever at gjennomtenkte løsninger på de pågående økologiske krisene raskt blir iverksatt. Og vi krever at det dannes et råd som skal føre tilsyn med at tiltakene som er nødvendige blir gjennomført, slik at vår nåværende katastrofale kurs endres.

Blir det dyrt? Ja, men det er dyrt å gjøre dumme valg. Blir det pinlig? Ja, men man kan alltid spørre seg om hvor mye pinligere dette strengt tatt kan bli.

Inger Merete Hobbestad i Dagbladet synes politikerne burde bite i det sure Lambda-eplet og endre fasaden

Jeg holdt på å bli sprø! Jeg ville ut av leiligheten. Jeg ville jobbe,

tenke, diskutere, produsere, snakke og være i kontakt med andre mennesker.

Jeanette Næs Løchen om livet i mammaperm, til NRK Ytring

«Bli kvitt barna mine. Send dem tilbake til New York.»

Donald Trump til stabssjef John F. Kelly ifølge boka «Kushner Inc», sitert i Dagbladet

Fyr opp helikoptrene, foreldre!
Eva Grinde i DN om «helikopteroppdragelse», som viser seg å være ganske effektivt

De burde ta en telefon til Apple og høre om det går an å hete «Eple» når du driver med mobiltelefoner og personlige datamaskiner.

Reklamemann Ingebrigt Steen Jensen til NRK om Vy-kritikerne

MER DEBATT NESTE SIDE >>

prør mot handlingslammede myndigheter.

ng for 2019

LA FRAMTIDA LEVE: Skolestreik for klimaet har spredd seg over store deler av verden, og i dag skolestreiker elever over hele Europa. Her demonstrerer aktivist og initiativtaker Greta Thunberg i Paris.

FOTO: FRANCOIS MORI/AP, NTB SCANPIX

Vi nekter å la fremtidige generasjoner arve en døende planet fordi vi unnlot å handle nå. Vi handler i fred, av kjærlighet til jorden. Vi går til aksjon på vegne av livet.

Ingvar Ambjørnsen, forfatter
Rasmus Benestad, seniorforsker
Ingvild Burkey, forfatter
Helge Drange, professor i geofysikk, klimaforsker
Elisabeth Eide, professor i journalistikk
Jostein Gaarder, forfatter

Asgeir Helgestad, fotograf
Dag O. Hessen, professor i biologi
Ane Hjort Guttu, billedkunstner og filmskaper
Thomas Hylland Eriksen, professor i sosialantropologi
Erland Kiøsterud, forfatter
Karl Ove Knausgård, forfatter
Kjartan Kristiansen, og DumDum Boys
Lars Lillo-Stenberg, sanger og låtskriver
Pål W. Lorentzen, høyesterettsadvokat
Ketil Lund, høyesterettsdommer emeritus

Maja Lunde, forfatter
Aleksander Melli, forfatter
Gert Nygårdshaug, forfatter
Kristine Næss, forfatter
Maja S.K. Ratkje, komponist og musiker
Bjørn H. Samset, forskningsleder ved CICERO
Beate Sjøfjell, professor i juss
Wera Sæther, forfatter og fotograf
Arne Johan Vetlesen, professor i filosofi

Alene i uføret

FATTIGDOM
Janniche Brustad

Regjeringen la nylig frem en stortingsmelding om økonomiske forskjeller, og satte fokus på fattigdom hos innvandrere. Men hva med fattigdommen hos aleneforsørgere? Og aleneforsørgere som er avhengig av økonomisk hjelp fra Nav, slik som de helt eller delvis uføre? Hva de skal gjøre med dem, har ikke regjeringen svar på. Det holder ikke med å senke barnehagesatsene, for barn blir som kjent eldre. De blir ungdom, og det er da pengene overhodet ikke strekker til.

Uføretrygdete foreldre skal forsørge barna sine og gi dem en oppvekst hvor de ikke står utenfor fellesskapet. Hittil har politikere gjort sitt beste for å «straffe» arbeidsuføre ut i arbeid ved å redusere stønader og gjøre det svært vanskelig å få vedtak hos Nav. Men syke mennesker, uansett om det er fysiske eller psykiske årsaker, blir ikke friske ved at politikere sørger for at de ikke har penger nok til livsopphold, til å gi barna deres en oppvekst som de fortjener og har krav på.

Tvert imot. Å være ufør er et økonomisk slit. Uføretrygden er langt ifra den inntek-

ten man hadde da man var i full jobb. Bekymringene som følger med dårlig økonomi, spesielt når man har barn, er tunge å leve med. Man må si nei til det meste, man har konstant dårlig samvittighet og er engstelig for hva det vil innebære på sikt at barnet ikke kan delta som andre.

Det er derfor et paradoks at samtlige politikere snakker i store ord om at barnefattigdom skal og må bekjempes, uten å erkjenne at fattige

Fattige barn er fattige nettopp på grunn av fattige foreldre.

barn er nettopp fattige på grunn av fattige foreldre. Uføre har utallige ganger stått med lua i hånda og tigget om

penger hos Nav, men har gått derfra med uforrettet sak og en selvfølelse som, om mulig, er enda verre enn da man gikk inn. Man får ikke mer enn det lille politikere mener man skal ha når man er så «dum» og går hen og blir syk.

Selvfølelsen hos politikere er derimot sikkert på topp nå; de kan skryte på seg å øke barnebidraget med hele 85 kroner i måneden, 168 kroner for aleneforsørgere. Dette vil nok sørge for at uføretrygdete mødre og fedre ikke lenger trenger å be om økonomisk hjelp fra familie eller stå i kø på Fattighuset.

Janniche Brustad, skribent
jannichebrustad@outlook.com